

РЕШЕНИЕ

№ 4659

гр. София, 12.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 20.02.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Цонка Вретенарова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **10614** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на Глава единадесета АПК - Производства за обезщетения.

Делото е образувано по исковата молба от С. М. С., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес [населено място], ул. Г. С. Р.“ № 24, срещу Българска народна банка, в частта за присъждане на обезщетение в размер на 806 697,80 лева, представляващи разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 от 20.06.2014 г. и изплатения размер на гарантирания депозит и заделени 112 125,30 лева в производството по несъстоятелност на „КТБ“ АД и обезщетение за неимуществени вреди за периода 20.06.2014г. – 19.06.2017г. в размер на 5000 лева, както и съдебни разноски в размер на 310 лева.

Първоначално по исковата молба е образувано адм.д.6647/2017г. на АССГ, по което е постановено Решение № 3931/11.06.2019г., с което исковете са частично уважени, а именно:

1) ОСЪЖДА БНБ да заплати на ищцата С. М. С., обезщетение за имуществени вреди в размер на 806 697,80 лв., представляващи разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 от 20. 06. 2014 г. и изплатения размер на гарантирания депозит, както и разликата със заделените 112 125,30 лв. в производството по несъстоятелност на „КТБ“ АД, като ОТХВЪРЛЯ иска в останалата част до претендирувания размер от 981 806 лв.

2) ОТХВЪРЛЯ иска на С. М. С. срещу БНБ, в частта в която се претендира

обезщетение в размер на 199 880 лв., основаващо се на невъзможността да прехвърли парите в друга банка, при което да получи лихва на приблизително от 4% годишно в размер на 113 933 лв., както и в частта в която се претендира неосъществено увеличаване на имуществото ѝ в размер на 85 947 лв. вследствие на едностранното намаление от страна на БНБ на лихвите по депозитите в размер на 3.60 %, които съгласно договора за депозит били преди това в размер на 7.50 %.

3) ОСЪЖДА БНБ да заплати на С. М. С. сумата в размер на 5000 лв., представляващи обезщетение за неимуществени вреди за периода 20. 06. 2014 г. – 19. 06. 2017 г.

4) ОСЪЖДА БНБ да заплати на С. М. С., направените по делото разноски в размер на 310 лв.

Решението в осъдителната част е оспорено само от ответника от БНБ с касационна жалба пред ВАС, ищцата е подала само отговор на касационната жалба, видно от адм.д. 9548/2019г. на ВАС и постановеното по него съдебно решение

Касационната жалба на БНБ е уважена с Решение № 13190/23.10.2020г. по адм.д. 9548/2019г. на Върховен административен съд, тъй като е отменено Решение № 3931/11.06.2019г., постановено по адм.д. 6647/2017г. на АССГ в частта, в която:

-Българска народна банка е осъдена да заплати на С. М. С. обезщетение в размер на 806 697,80 лв., представляващи разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 от 20.06.2014г. и изплатения размер на гарантирания депозит и заделени 112 125,30 лв. в производството по несъстоятелност на К. АД и обезщетение за неимуществени вреди за периода 20.06.2014г. – 19.06.2017г. в размер на 5 000 лева, както и съдебни разноски в размер на 310 лева.

Тъй като Решение № 3931/11.06.2019г. на АССГ не е обжалвано от ищцата в отхвърлителната част, то исквете на С. М. С. срещу БНБ, за обезщетение в размер на 199 880 лв., основаващо се на невъзможността да прехвърли парите в друга банка, при което да получи лихва приблизително 4% годишно в размер на 113 933 лв., както и в частта в която се претендира неосъществено увеличаване на имуществото ѝ в размер на 85 947 лв. вследствие на едностранното намаление от страна на БНБ на лихвите по депозитите в размер на 3.60 %, които съгласно договора за депозит били преди това в размер на 7.50 %., не са предмет на съдебното производство пред касационната инстанция и съответно пред настоящия съд.

Делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на съда, като предмет на разглеждане са само предявените искиве срещу Българска народна банка

1)за присъждане на обезщетение в размер на 981 806 лв., представляващи разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 и изплатения размер на гарантирания депозит ведно със законната лихва до окончателното му изплащане, на основание чл.214, ал.2 ГПК, както

2)за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 500 000 лева.

В решението на касационната инстанция са дадени задължителни указания по доказателствата и по тълкуването и прилагането на закона, а именно:

1.Касационната инстанция е дала указания да се изложат съображения по въпроса дейността на БНБ като оператор на платежна система TARGET 2 - BNB представлява ли административна дейност; като са припомнени характеристиките за административна дейност и дадени указания да бъдат анализирани Насоките на Европейската централна банка от 5.12.2012г. както и Правилата за работа на системния компонент TARGET 2 - BNB, утвърдени със Заповед №

РД-22-2828/19.12.2012г. на подуправителя на БНБ, приети по силата на делегацията на чл.8 от Насоките.

2.Според касационната инстанция не следва да се приравнява моментът на получаване на платежното нареждане по смисъла на чл. 60, ал.1 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС)-отм. с момента на въвеждане на нареждане за превод в системата за сетълмент по смисъла на чл.78д, ал.3 от същия закон, като са изложени конкретни съображения.

3.Според касационната инстанция е следвало съдът да изясни въпроса, защо след като е изпратена от К. заявка за сетълмент, не съществува формирано S. съобщение за процесния превод, в който смисъл е отговорът от К. АД (...), налице е и писмен документ, в който е посочено, че К. е преустановила разплащанията и всички други банкови операции, считано и към 11,45 на 20.06.2014 година - този документ е протоколът от заседанието на УС на БНБ, проведено на 20 юни 2014 г. от 12.30 часа, в който на лист 3, първи параграф е цитирано писмо от изпълнителните директор на К. вх.№ 4098/20.06.2014г., получено в 12,06 часа в БНБ, с което К. уведомява БНБ за преустановяване на разплащанията и всички други банкови операции.

4.Дадени са указания, според които съдът следва да укаже на страните, необходимостта от назначаване на съдебно-техническа експертиза по конкретни въпроси: има ли данни за заявка за сетълмент във връзка с въпросното платежно нареждане в специализирания софтуер на К., респективно излъчено ли е това информационно съобщение към TARGET 2 BNB ; ако да, имали данни в специализирания софтуер на БНБ за получаването му - ако не е излъчено, защо и има ли данни в специализирания софтуер на БНБ за отхвърлен превод във връзка с въпросното съобщение. Също според касационната инстанция следва да се допуснат и допълнителни такива, формулирани от ищцата с молба на л.450-451 от делото.

Във връзка с дадените указания от касационната инстанция, съдът с определение от 27.11.2020 г. е указал на страните необходимостта от заключение на вещо лице по посочените въпроси, като по делото са изслушани заключения по съдебно-техническа и съдебно-икономическа експертизи, които по въпросите, свързани с указанията на касационната инстанция имат единно становище.

По основанията на исковата претенция, посочени в исковата молба

С исковата молба и уточняваща молба от 10.08.2017 г. ищцата иска съдът да осъди БНБ за нейните незаконосъобразни действия и бездействия, с които на ищцата са причинени имуществени и неимуществени вреди:

-Имуществени вреди в размер на 500 921,43 евро или 981 806 лв., представляваща разликата между неизплатено платежно нареждане №32/27/00108431 и изплатения размер на гарантирания депозит,

-Неимуществени вреди в размер на 500 000лв. – страдания и болки, които ищцата е претърпяла вследствие на стреса от неправомерното анулиране на платежното нареждане на ищцата и загубата на голяма част от личните парични средства. Вследствие на стреса и до момента на уточняващата молба страдала от хронично безсъние, получила силен стрес и депресия.

В исковата молба се посочва, че ищцата е клиент на Корпоративна търговска банка АД – в несъстоятелност (К. АД), съгласно рамков договор и анекс от 17.12.2012 г. и анекс от същата дата. На 20.06.2014 г. ищцата извършила експресен валутен превод

за прехвърляне на личните ѝ средства с платежно нареждане № 32/27/00108431, като от Финансов център – С. било потвърдено, че преводът е нареден и приет от разпоредител. Също в исковата молба се твърди, че ищцата е получила С. известие за излъчване на въпросния превод, но прехвърлените средства не били получени в банката – получател, т.е. сетълментът, или окончателното прехвърляне на средства, не бил завършен. На 28.06.2014 г. ищцата С. С. получила СМС известие, според което паричните средства били върнати в сметката ѝ в К. АД (н). Според ищцата, без писмено уведомление, БНБ се разпоредила със средствата по наредения валутен превод, с което бил нарушен чл. 38, ал. 3 от Наредба № 3 на БНБ, която разпоредба цитира в исковата молба, също се позовава и на допуснато нарушение на чл. 7 вр. Приложение III на Насоките от 26.04.2007 г. относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET 2), като твърди, че БНБ като национална банка участник в тази система, била длъжна, но не предоставила кредит на К. АД (н) за изпълнение на влезлите в системата платежни нареждания.

Според ищцата, БНБ неправомерно е анулирала платежното ѝ нареждане, с което БНБ нарушила и чл. 3 от Директива 98/26/ЕО от 19.05.1998 г.

Твърди се, че преводът бил извършен преди поставяне на К. под специален надзор от БНБ с решение № 73 от 20.06.2014 г., обявено в Търговския регистър на 23.06.2014 г. в 17.39 ч., с което бил нарушен чл. 119, ал. 3, т. 1 от Закона за кредитните институции (ЗКИ). По съображение, че според чл. 116, ал. 2 точки от 1 до 8 от ЗКИ в правомощията на БНБ не е включено анулиране на преводи, излъчени преди поставяне под специален надзор на банката, както и обратното им връщане по сметка в К. АД (н), то извършеното с процесното платежно нареждане съставлявало като „неправомерно разпореждане с чуждо имущество“ и нарушени права на ищцата по чл. 17, ал.1 и ал.3 от Конституцията, чл.1, на Протокол 1 към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Изложени са доводи за водена от БНБ дискриминационна политика, състояща се в оказана ликвидна подкрепа на друга търговска банка, но не и на К., във връзка с одобрената от Европейската комисия схема за подкрепа на ликвидността на българските банки. Отказаната ликвидна подкрепа на К. АД (н), въпреки изпълнение на изискванията за това според ищцата, като пряка и непосредствена последица нарушавало чл.107 и чл.108 ДФЕС- правилата за защита на конкуренцията, изразяващо се в преразпределение на пазарния дял, тази политика и отказът за оказване на ликвидна подкрепа, БНБ нанесло на ищцата значителни имуществени и неимуществени вреди.

На следващо място ищцата твърди допуснато нарушение на чл.119, ал.3, т.1 ЗКИ, както и Насоките от 26.04.2007г. относно Т. 2, в нарушение на чл.3 от Директива 98/26/ЕО БНБ неправомерно е анулирала нареждането на ищцата.

Ищцата също посочва в исковата молба предприети от нея действия до Корпоративна търговска банка за получаване на официален отговор защо излъченият валутен превод не е осъществена кой етап е спрял и по чие нареждане и по чие нареждане сумата е прехвърлена отново в банковата сметка на ищцата. Ищцата получила отговор на 28.07.2014г. от квесторите К. и Л., с който била уведомена на първо място за Решение № 73 на УС на БНБ от 20.06.2014г. за поставянето на К. под особен надзор, за ограничаването на дейността като било забранено извършването на всички дейности съгласно лиценза за извършване на банкова дейност и е спряно изпълнението на всички задължения на банката. Във връзка с този отговор, и Протокол №11,

публикуван в Търговския регистър, заседанието на УС на БНБ било проведено в 12:30 часа, Решение 73 било прието след 12:30 часа, т.е. след излъчване на валутен превод от страна на ищцата, решението било обявено в Търговския регистър на 23.06.2014г. в 17:39:28ч. Ставало пределно ясно, че преводът на ищцата бил извършен преди поставянето на К. под особен надзор. Ищцата била уведомена, че нейният случай не попадал в приложното поле на чл.119, ал.3 ЗКИ, но предвид изложеното счита, че нейният валутен превод категорично отговарял на изрично предвидените в закона изключения – чл.119, ал.3, т.1 ЗКИ. Било оповестено в българските медии, че от К. били излъчени преводи след поставянето на банката под специален надзор. Ищцата изпратила писмо до БНБ на 05.08.2014г., в което изяснила фактическата обстановка, но в отговор от 12.08.2014г. била уведомена, че К. не била в състояние да изпълни задълженията си в деня на тяхната изискуемост поради липсата на достатъчно ликвидни активи и на достатъчно налични средства по сетълмент-сметката на банката, довели до неизпълнение на част от платежните нареждания, получени от банката и подадени за сетълмент в платежните системи в левове и евро на 20.06.2014г. Ищцата посочва общо, че интернет пространството била изнесена информация за излъчвани преводи на 22 и 23.06.2014г., както и до 30 юни. В интервю на 28.04.2014г. изпълнителният директор на К. З. посочил, че на 20.06.2014г. в банката постъпили милиони евра и долари от австрийска банка., в противоречие с публикуван на 31.07.2014г. Доклад за текущото състояние на К., съгласно който са анулирани всички преводни нареждания. Ищцата не получила отговори на въпроси във връзка с посочените обстоятелства по нейно писмо от ноември 2014г.

Изпратила нотариална покана на 26.05.2015г. до синдиците на К. с предложение за извънсъдебно уреждане на отношенията ѝ с К. като се изпълни задължението на банката по платежното нареждане. С писмо от 17.06.2015г. ищцата получила отказ от синдиците да бъде изпълнена нотариалната покана.

В ход по същество и в писмена защита ищцата лично и чрез упълномощен адв. Й. претендира основателност на всички искове, както и разноски по списък. В подробна писмена защита в обобщение посочва следното:

1) На първо място некоректно посочва, че поддържа исковете така както са предявени, без да съобрази, че срещу решението на АССГ, в частта, в която исковете ѝ са отхвърлени, ищцата не е подала касационна жалба и решението в тази част е влязло в сила, поради което съдът следва да съобрази предмета на делото съгласно диспозитива на решението на ВАС, както е посочен по-горе.

2. Претендира, че платежното нареждане на ищцата е надлежно подадено, успешно било регистрирано "в системата" във връзка с чл.60, ал.1 ЗПУПС (отм.) и установеното от вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза. за момента на приемане на платежното нареждане, който съвпадал с момента. Счита, че платежното нареждане съдържало всички реквизити и било обработено по всички правила на К., съгласно Инструкция за валутните разплащания за работа на К., удържани били такса превод и такса S.

3. Изтъква, че платежното нареждане е анулирано /сторнирано/ по време на упражняване на правомощия в К. от страна на БНБ чрез назначените от нея квестори. Това било видно от бордерата, съдържащи се в досието на платежното нареждане, представени от синдиците, както и съдържащите се нареждания в Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г., позовава се на т.1 от заповедта – да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно

довършена обработка през валутния модул и Заповед № К-14/3-1215/20.06.2014г./24.06.2014г., съгласно която се е ограничила възможността да се излъчват преводи от основната счетоводна система С. към S.. На следващо място се позовава на Доклад за текущото състояние на К. от 25.07.2014г. на назначените квестори, ясно се посочвало в него, че изпълнявайки задължителните предписания на БНБ са изключили счетоводната система на К., спрели са платформата S., анулирали са платежните нареждания. Вещото лице потвърдило, че платежното нареждане било анулирано по заповед на назначените квестори.

4. В писмената защита по делото ищцата се позовава на съдебна практика - Решение № 11881/20.12.2022г. на Върховен административен съд, според което Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г., издадена от назначените от НБ квестори, била незаконосъобразна. С тази заповед назначените квестори наредили да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул, които действия - определя в нарушение на чл.3, параграф 1 от Директивата и чл.22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2 BNB. Позовава се на данните за взетите счетоводни операции с платежното нареждане на ищцата, установени от съдебно-счетоводната експертиза и "сторнирано бордеро" с вальор 20.06.2014г., а заповедта на квесторите била с дата 25.06.2014г. , изразът "сторниране" водел до извода за осъществена първоначална операция по превеждане на средствата и фактическо изпълнение.

5. Също се поддържа, че когато са изпълнени всички условия, посочени в рамковия договор с платеца, доставчикът на платежни услуги не може да откаже да изпълни разрешено платежно нареждане, позовава се на чл.19, ал.4 от Общи условия за предоставяните от К. платежни нареждания. Претендира, че с анулирането на "извършените преводи" по силата на Заповед К-21/3-1220/25.06.2014г. на квесторите на БНБ са нарушени чл.119, ал.3, т.1 в редакцията на разпоредбата след ДВ бр. 105/2011г. , в който смисъл счита че са и чл.22 от Правилата и чл.3, параграф 1 от Директивата.

5. В писмената защита ищцата чрез адв. Й. се позовава на допуснато нарушение на следните разпоредби:

-чл.78д, ал.1 и ал. 5 от Закона за платежните услуги и платежните системи, - отменен, както и на чл. 78г, ал.2 и 78е, ал.1 от същия закон

-чл.119, ал.3, т.1 и т.2 от Закона за кредитните институции, която разпоредба понастоящем е отменена.

-чл.22 от Правилата за работа на системния компонент Т. 2-BNB, в който смисъл била и разпоредбата на чл.3, параграф 1 от Директивата относно окончателността на сетълмента.

5. На следващо място, с поставянето на К. под специален надзор, БНБ изрично постановява преустановяване на задълженията на К. за изпълнение на приети и обработени платежни нареждания в нарушение на регламентираната от директиви защита на платците като потребители - конкретно се позовава на Директива 98/26 за окончателността на сетълмента и платежните системи, Директива 2001/24/ЕО относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, Директива 2007/64/ЕО относно платежните услуги на вътрешния пазар, Директива 2014/59. Претендира се, че със своите действия БНБ, респективно квесторите, с издадената Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г. за сторниране на "изпълнени" според ищцата платежни нареждания и при налични суми по сметките на К., са спрели незаконосъобразно

изпълнението на задълженията, които К. има по чл.119, ал.3, т.1 ЗКИ - разрешено по закон изпълнение на платежните нареждания.

6. Счита за неправилни и твърденията на ответника, че квесторите не са длъжностни лица на БНБ, позовава се на съдебна практика - определение по адм.д. 20/2015г. и по дело 15/2017г. - относно приетото, че БНБ е публичен държавен орган, натоварен с властнически правомощия по упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл.4, пар.1, т.40 от Регламент 575/2013 и чл.1, ал.2 от Закона за кредитните институции. Квесторите се назначавали и освобождавали от БНБ, неизменно извършвали дейността си в качеството на длъжностни лица- чл. 105-107 от ЗКИ.

6. Счита, че заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г. - в т.1 относно анулиране на всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул, Заповед № К-14/3-1215/20.06.2014г. /24.06.2014г., с която е ограничена възможността да се излъчват преводи от основната счетоводна система Си Софт към S. и Доклад за текущото състояние на К. АД от 25.07.2014г. на назначените квестори, "ясно и недвусмислено доказват вината на ответника БНБ", като потвърждавали, че квесторите, изпълнявайки задължителните предписания на БНБ, са изключили счетоводната система на К., спрели са платформата S., анулирали са платежните нареждания. При тези обстоятелства, действията по чл.60, ал.1 ЗПУПС по платежното нареждане на ищцата били невъзможни.

7. Претендира се също, че неизпълнението на платежното нареждане, което съставлявало изрично разпореждане със собственост на ищцата, е в нарушение на чл.1 от Протокол 1 към Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, Хартата за основните права на ЕС, Решение по дело С-501/18 СЕС - даденото тълкуване по чл. 17, параграф 1 и чл.52, параграф 1 от Хартата. Позовава се и на съдебната практика по делата С-402/05Р, на Съда на ЕС, по дело Т-680/13 на Общия съд, на Съда по правата на човека - Решение от 13 юли 2010г. по делото К. и други срещу С. , пар. 363, като изтъква довод, че по отношение специалният надзор и мерките, въведени с него, към момента на поставянето на К. под специален надзор, които определя като "неоправдана и непропорционална намеса" в упражняването на правото на собственост, не била налице ясна, достъпна и предвидима правна уредба, предвиждаща система за обезщетение и достатъчна правна защита именно на вложителите на банката.

8. Също се поддържа, че специалният надзор не бил основание за анулиране на платежни нареждания, а след приемане на платежното нареждане на ищцата, на основание чл. 60, ал.1 ЗПУПС следвало да бъде изпълнено, "*за да е налице окончателност на сетълмента съгласно Директива 98/26/ЕО*". Налагането на специалният надзор от страна на БНБ представлявало оздравителна мярка, която нямала обратно действие по отношение на правата и задълженията на участниците и не можело да доведе до преизчисляване на вземания и задължения на участниците, произтичащи от или свързани с тяхното участие в окончателност на сетълмента преди налагането на мерките - във връзка с чл.78г, ал.4 от ЗПУПС. Това отново потвърждавало, че с приемането на Решение № 73 БНБ ограничава дейността на К., но не означавало, че има право да анулира платежни нареждания влезли в системата преди налагането на този вид мерки. Нарушен бил принципът за правна сигурност, формулиран по делото Т. - дело 122/78, цитира решения на конституционния съд - к.д. 8/2004, к.д.

Позовава се на чл.119, ал.4 и ал.5 ЗКИ, платежните нареждания приети за сетълмент преди поставянето на банката под специален надзор, следвало да бъдат изпълнени. Доставчикът на платежни услуги нямал правото да откаже изпълнението „**на разрешено платежно нареждане**“, когато не било налице ограничение съгласно изричен нормативен акт – чл.61, ал.4 ЗПУПС – отм. Претендира, че след приемането на платежното нареждане, на основание чл. 60, ал.1 ЗПУПС (отм.) същото следвало да бъде изпълнено. Също се позовава и на чл.78г, ал.4 от същия закон. С приемането на Решение № 73 /20.06.2014г. на УС на БНБ не означавало, че има право да анулира/ сторнира платежни нареждания, „влезли в системата“ преди налагането на мярката. Нарушен бил принципът за правна сигурност, формулиран по делото Т., дело 122/78 на Съда на ЕС. Позовава се и на решения на конституционния съд по к.д. 12/2018г. 9/2018, 13/2015г.относно относно същия принцип във връзка с чл.17, ал.1 и ал.3 от Конституцията.

Следвало да се има предвид, че ответникът наредил да бъде извършен паричен превод към ФГВБ няколко дни след анулиране на платежното нареждане и други платежни нареждания със започната, но недовършена обработка, което водело до съществено нарушаване на принципа за равно третиране във връзка с членове 20 и 21 от Хартата.

ОТВЕТНАТА СТРАНА – Българска народна банка, чрез процесуални представители оспори исковите претенции в представен писмен отговор и в ход по същество. Излагат се доводи за нередовност на исковата молба, за недопустимост на предявените искове, алтернативно - за неоснователността им. Поддържа се, че липсват незаконосъобразни действия или бездействия при или по повод изпълнение на административна дейност - не е извършено анулиране на платежна операция от страна на БНБ, а и от квесторите на К. тъй като такъв превод не е въвеждан в системата TARGET 2 от К., респ. не е било налице условието за неотменимост на нареждането по смисъла на чл. 3, § 1 от Директива 98/26/ЕО и чл. 22, т. 1 от Правила за работа на системата TARGET 2. Твърди се, че не е налице бездействие по предоставяне на ликвидни средства на К., не е установено реалното настъпване на вреди, както и наличие на причинна връзка между твърдяното нарушение и посочените вреди. Иска се от съда да отхвърли като неоснователни исковете и да присъди, направените в производството разноски.

В хода на устните състезания по делото, ответникът чрез адв. П. моли съда да отхвърли предявените искове и да присъди в полза на БНБ разноски по списък. Подробни съображения са изложени в отговора на исковата молба и в писмени бележки. Според константната съдебна практика вредоносният резултат следвало да е конкретно доказан. Заявява, че по делото е налице писмо от трите национални банки, опериращи със системата TARGET 2, от което е видно, че липсва нареждане за превод към платежната система за процесната сума. Налице са и документи, предоставени от К., от които е видно, че липсва S. съобщение, както за неговото въвеждане, така и евентуално за неговото отхвърляне, в който смисъл е и заключението на приетата по делото съдебна експертиза. Посочва, че от доказателствата по делото се установява, че нареждане за превод не е извършено от К. към платежната система, преди търговската банка да бъде поставена под специален надзор с влязъл в сила административен акт, който е подлежал на предварително изпълнение по силата на закона. За да възникне задължение за БНБ, следва участникът в платежната система, тоест търговската банка, да въведе нареждане за превод, за да може БНБ да го види и

едва, когато го види, да го изпълни и то само при условие, че са налице ликвидни средства. Заявява, че е доказано с влязъл в сила административен акт за отнемане на лиценза, че ликвидни средства не са били налице, когато търговската банка е обявена в неплатежоспособност от компетентния граждански съд, считано от 20.06.2014г. Претендира, че оздравителните мерки не са засегнали неотменимостта на валутния превод на ищцата, тъй като не е бил подаден от К. за изпълнение към системата с окончателност на сетълмента по смисъла на чл.3, параграф 1, първо изречение от Директива 98/26/ЕО. Преди момента на налагане на оздравителната мярка и датата на неплатежоспособността на банката. Поради това претендира, че няма причинно следствена връзка между налагането на специален надзор и неизпълнението на валутния превод.

Твърди, че ако се уважи настоящата искова претенция, ще се стигне до неоснователно обогатяване, тъй като ищцата ще може да се удовлетвори два пъти от една и съща сума - веднъж чрез настоящия иск и втори път чрез производството по несъстоятелност на К.. Позовава се на разпределените суми в полза на ищцата по частична сметка за разпределение – 112 125,30лв., втора частична сметка– 85 923,18лв. и четвърта частична сметка – 50 670,86лв.

ПРОКУРОРЪТ от Софийска градска прокуратура счита, че предявените иски са неоснователни и недоказани.

Административен съд София-град, като изпълни и съобрази задължителните указания на касационната инстанция по събирането на доказателствата и приложението на закона, обсъди доводите и възраженията на страните, доказателствата по делото, от фактическа и правна страна, в обхвата на преценката му при второто разглеждане на делото, по предявените иски приема следното:

По делото са представени извлечения от частичните сметки за разпределение на суми от синдиците на К. :

- по втората частична сметка, видно от лист 150 под № 5848 е посочена ищцата и са разпределени 85 923,18лв., съобщение за тази сметка е публикувано в Търговския регистър на 24.08.2020г.

-по четвъртата сметка на лист 146 под номер 5818 е посочена ищцата и разпределена сума – 50 670,86 лв. Съобщение за тази сметка е публикувано в Търговския регистър на дата 17.02.2021г.

-При служебна справка в Търговския регистър е видно, че по петата сметка , л. 155 от нея, ищцата е посочена под номер 5662, а разпределената сума е 5 396,92 лв. . Съобщение за тази сметка е публикувано на 26.05.2022г.

-още при първото разглеждане на процесните иски, са установени данни за разпределени суми на ищцата: по сметка за разпределение на суми, публикувано съобщение 02.03.2017 г. , ред 5851, стр. 103 , ищцата е посочена под номер 5851, на ищцата са разпределени 109 657,68 лв. , а по съобщение за сметка за разпределение на суми от 25.04.2017 г., ищцата е посочена на лист 103 под номер 5851, а разпределената сума е в размер на 112 125,30 лв.

Така разпределените суми на ищцата като кредитор до петата частична сметка

включително, са в размер на 363 773,94лв. Ищцата е представила издадено на дата 07.04.2021г. удостоверение от У. Кредит Б. филиал С., банково удостоверение, съгласно което ищцата, като клиент на тази банка, която фигурирала със следните суми по сметката на К. и не са изтеглени от клиента: 112 125,30 лв. ; 85 923,18лв. и 50 670,86лв. Изрично е посочено, че сумите можело да бъдат получени на каса, или изплатени по банкова сметка при такова искане.

При новото разглеждане на делото са приети и следните писмени доказателства:

1. Доклад за текущото състояние на К. от 25.07.2014г. до БНБ, представен от квесторите. Видно от същия, стр.3, „при започване на действията на специалния надзор, квесторите са извършили конкретни действия: спиране на счетоводната система на банката – Софтуерен продукт С-soft; спиране на платформата за обмен на S.; спиране на операциите чрез електронно банкиране и спиране на услугата „интернет банкиране“. Изрично като действия на квесторите е посочено и следното :“Анулиране на всички издадени преводни нареждания със започната и недовършена обработка, като сумите на преводите и заплатените такси се върнат по сметките на клиентите. Тези действия на квесторите са посочени по т. 1.1. от доклада стр. 8 от него. Видно от т.1.2.1 във връзка с действията ,свързани с опазване на активите, квесторите сочат, че са предприети действия за възстановяване на работата на счетоводната система на банката и за автоматично извършване на операции по отхвърлени преводни нареждания, изготвени били допълнителни процедури, с цел автоматизиране на тази обработка., възстановяването на нормалната работа на системата било завършено на 11.07.2014г. Приключени били действията по осчетоводяване на отхвърлени преводни нареждания., възстановена била работата на платформата за излъчване на S. съобщения.

Този доклад е изготвен от квесторите Е. К. и С. Л., които видно от доклада , са встъпили в длъжност на 25.06.2014г., но били уведомени за установеното от назначените на 20.06.2014г. квестори, че по перото „други активи н“ в ежедневната оборотна ведомост на банката е констатирано необичайно голям разчет на стойност около 205 милиона в легова равностойност, , поради което те разпоредили спиране на информационната система на банката от 20.04.2014г. до второ нареждане. Операцията била взета на базата на Протокол – разписка от 19.06.2014г. , според която „Бромак“ ЕООД потвърждава получаването и задължението си към К. АД на суми в различни валути с обща легова равностойност 205 887 хиляди лева., според същия протокол разписка, дължимите суми следвало да бъдат възстановени до 30.06.2014г.

В този доклад се съдържа и раздел 2.1 „Дейност на банката по обслужване на клиенти“, в който е посочено , че през периода (на отчет по доклада) са постъпили много молби за издаване от банката на извлечения от салдата по сметките им, доста жалби за неизпълнени нареждания за плащания, удостоверения и референции и дадени отговори.

Решение № 94 от 31.юли 2014г. на УС на БНБ, е приет доклада за текущото състояние на К.,и са издадени задължителни предписания ,на квесторите, на основание чл.107, ал.3 ЗКИ, свързани възлагане на оценка на активите на банката от одиторски фирми.

По делото са приети заповеди на квесторите за следното:

-Заповед № 3-1196 от 20.06.2014г., час 19:52:50, издадена от квесторите Х. С. и С. Д.

– В., с която е разпоредено „незабавно да се спре изпълнението на всички операции, които се извършват чрез електронно банкиране и да бъде блокиран достъпа до предоставяната услуга „Интернет банкиране“ за всички потребители.

Заповед № К-14/+ -1215/24.06.2014г. издадена от квесторите Х. С. и С. Д. – В. , на същата не е поставен час на издаване. Със заповедта е разпоредено да се ограничи възможността да се излъчват преводи от основната счетоводна система към SWIFT да се изпрати уведомление до всички кореспонденти, с текст, утвърден и разписан към заповедта (л. 95- 105)

Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г. издадена от квесторите Х. С. и С. Д. – В. , с която квесторите дават нареждания до управителите на финансовите центрове: по отношение на отхвърлени валутни преводи: да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул, като сумите на преводите и събраните такси и комисионни по превода, се възстановят по клиентски сметки, да се анулират фактурите за съответните такси. Валутните преводи на опашка „вальор“, но с неизлъчени суифт съобщения, да бъдат анулирани с ръчни счетоводни операции и да бъдат преместени на опашка анулиране. Да бъде предоставен списък с тези преводи; Също е разпоредено, преводите през Б. 7 на опашка „Вальор“ да бъдат анулирани.

Заповед № 3-1222/26.06.2014 г. с час 16:18:48ч. , издадена от квесторите С. Л. и Е. К., е разпоредено да се ограничи възможността да се излъчват преводи от основната счетоводна система към S..

-представени са списъци с банки- кореспонденти на К. – л. 178 т делото.

По делото е прието и Извлечение от сметка за сетълмент на К. в TARGET 2 - BNB за периода 20-28.06.2014г. т , съставляващо Приложение 5 към Протокол № 11 /20.06.2014г. за вземане на Решение №73/20.06.2014г. , представено от ответника към молба на лист 113 от делото. Видно от тази сметка, л. 117 от делото:

-По нареждания за превод в системата на 20.06.2014г. в 09:39:03ч. – общо за 22 нареждания е имало недостиг на средства, отразен в червено в колоната „Баланс“, достигнал 1 169 915.6,43 евро. В същия час по кредита на сметката са отразени постъпления в размер на 20 000 000 евро от участник в системата с международен код на банката е BNBGBGSF , т.е. на БНБ.Видно от баланса, с тези постъпления е покрит недостига и системата е продължила да обработва нареждания за превод, излъчвани от К. до други участници. В 10:24:28ч., балансът е положително салдо 11 672 094,03 евро, постъпили са суми от участник в системата с международен код S. в размер на 10 000 000,00 евро. Последното нареждане за превод в системата , излъчено от на К. е от 11:33:56 часа. Видно от данните, след този час, в системата са отразени движения само по кредита, тоест постъпления, но няма постъпили нареждания за плащане в системата от К. по дебита на сметката. По тази сметка няма постъпления в размерите по протокола за получени суми и задължение за връщането им от Б. ЕООД до 30.06.2014г.

-По искане на вещите лица К. и Й., отговор на конкретни въпроси е даден от изпълняващият функциите на длъжността директор на Дирекция „Платежни системи и ЗМР“ при БНБ– писмо на л. 209 от делото. Според дадените отговори:

-БНБ разполага с информация за приетите за изпълнение в TARGET 2 – BNB и свързаните с тях информационни съобщения, а от архивите на S. приложението на К. и записите във вътрешните системи на банката можело да се потвърди дали има излъчено информационно съобщение към Т. 2-BNB.

-При направена проверка в системата Т. 2-BNB за плащане (във всички статуси: обработено, отхвърлено и оттеглено) в размер на 570 000 /петстотин и седемдесет хиляди/ евро от К. и за периода 20.06.2014- 28.06.2014 г., независимо от техния наредител, **не са установени данни за заявка за сетълмент във връзка с въпросното платежно нареждане.** Приложени са екрани от системата, потвърждаващи този извод (лист 214 – 230 от делото). Така според проверката на БНБ в системата Т. 2 –BNB, която обхващала всички видове платежни съобщения и потвърждавала, че:

1) **няма данни за плащане, което да отговаря на посочените в процесното платежно нареждане от 20.06.2014 г. реквизити:**

а)бизнес идентификационен код (BIC) на банката на наредителя - KORPBGSF

б)бизнес идентификационен код (BIC) на банката на получателя - CECBBSGF

в)сума на плащането: 570 000 евро.

2)Също при проверката в БНБ било установено, че няма данни за получаването на платежното нареждане и нямало данни за отхвърлен превод във връзка с него. На 08 февруари 2019 г. БНБ отправила официално писмено запитване до националните централни банки на Германия, Франция и Италия, в качеството им на ЦБ, изграждащи и опериращи Т. 2 за постъпването за обработка в системата Т. 2 на клиентски превод, нареден от К. с BIC KORPBGSF на стойност 570 000 евро и банка получател „Централна кооперативна банка“ АД с BIC CECBBSGF за периода 20.06.2014-23.06.2014 г., в отговор трите централни банки потвърдили, че такова плащане не е постъпвало за обработка в системата Т. 2, **т.е. няма данни за извършен сетълмент на клиентски превод в размер на 570 000 евро или за неговото оттегляне и отхвърляне.**

При тези данни е направен извод, че платежно нареждане с Референция № 32/27/00108431/20.06.2014, наредено от С. С. на стойност 570 000 евро не е получено за обработка в Т. 2 -BNB. **В специализирания софтуер на БНБ няма данни за отхвърлен превод с тази данни.**

Също е посочено, че БНБ няма достъп до системата на К. за изпълнение на плащания, както и до Event J. и Message F. на използвания S. интерфейс в К.. Поради това БНБ не може да потвърди дали плащането е въведено в системата на К., респективно дали е генерирано и излъчено S. съобщение към Т. 2 във връзка с процесното платежно нареждане. Наличието на S. съобщение към Т. 2 може да бъде установено от записите в и/или от архивираните данни от S. приложението на К. и от вътрешните системи на К.. Също е посочено, че К. е участник в Т. 2 от 01.02.2010 г. до 06.11.2014 г.

В писмото изводите са обосновани с разпоредбите на чл.14, чл.30 и чл.39 от Правилата на системния компонент Т. 2 -BNB (Правилата), публикувани на интернет страницата на БНБ, на Подробни функционални спецификации на потребителите - UDFS, публикувани на интернет страницата на ЕЦБ, както и изискванията на S.. Посочени са етапите през които преминава обработката на платежното нареждане съгласно правилата на системния компонент Т. 2 -BNB:

-Банката на наредителя въвежда информацията от платежното нареждане, подадено от клиента чрез S. съобщение (MT 103/103+), което изпраща по мрежата на S. към платежната система Т. 2 –BNB, което съобщение първоначално се валидира от S. за попълването му. При успешна валидизация, S. задържа оригиналното съобщение и изпраща към платежната система съобщение - искане за сетълмент с информация от

оригиналното съобщение

-последваща проверка дали искането за сетълмент отговаря на изискванията на Т. 2, ако отговаря на изискванията и има достатъчно разполагаема наличност по сметката на банката наредител (в случая К.), плащането се изпълнява и оригиналното съобщение се изпраща до банката получател.

- Ако искането за сетълмент не отговаря на изискванията на системата, то се отхвърля веднага и банката наредител се уведомява за неуспешен сетълмент (S. съобщение MT 019), с указание за причината за отхвърлянето чрез кодове за грешка. Също ако липсва разполагаема наличност, плащането остава в опашка до постъпването на средства за изпълнението му. При липса на разполагаема наличност в края на деня, плащането автоматично се отхвърля и банката наредител получава уведомление по S. за неуспешен сетълмент със съобщение MT 019. Така при отхвърляне на плащане от системата Т. 2 –BNB, банката наредител К., винаги се уведомява чрез S. съобщение MT 019. Банките, участници в Т. 2 -BNB имали достъп до Модула за информация и контрол на Т. 2, от който получават информация в реално време за статуса на всяко наредено от тях плащане.

Тъй като БНБ няма достъп до системата на К. за изпълнение на плащания, както и до използвания S. интерфейс в К., БНБ не разполага с информация през какви етапи на обработка при К. е преминал конкретното платежно нареждане на ищцата, дали е бил обработен съгласно вътрешно установените за К. процедури и етапи за обработка на S. съобщения преди изпращането им към съответната платежна система. Комуникацията на участниците в Т. 2 -BNB (в т.ч. К.) със системата е през мрежата на S..

Други относими доказателства към спора по същество, приети при първото разглеждане на исковете:

1)С Решение № 664/22.04.2015 г. на Софийски градски съд по т. д. № 7549/2014 г., е обявена неплатежоспособността на К. с начална дата 06.11.2014г. С решение № 1443/03.07.2015 г. по т. д. № 2216/2015 г., Софийският апелативен съд е отменил Решение № 664/22.04.2015 г. на СГС в частта, относно началната дата на неплатежоспособността, като е определил за начална дата 20.06.2014 г., по съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на К. не е настъпило към момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30.09.2014 г., а е било факт преди този момент. Посочените решения са достъпни на интернет сайта на ВСС.

2)Видно от уведомление с изх. № 4098/20.06.2014г. от трима изпълнителни директори на К. АД, адресирано до управителя на БНБ, последният се уведомява, че К. изпитвала известни проблеми с ликвидността, които водели до затруднения при изпълнението на парични задължения към вложителите, кризата била предизвикана от загуба на доверието в банката и масова паника сред вложителите. Също се посочва, че към момента имало много клиенти в клоновете на банката, които желаели да получат в брой или чрез превод паричните си средства по техните сметки. Според управителите, предвид обема на наредените плащания в предходните дни, наредените но неизпълнени още плащания към настоящия момент и наличните средства по сметки в брой, считат за обосновано предположението, че те ще се окажат недостатъчни за изпълнението на задълженията на банката в най-близко бъдеще. С

уведомлението е направено искане за предприемане на необходимите мерки – за да се осигури запазването на стабилността на паричната и кредитната система на Република България, включително поставянето ѝ под специален надзор по реда на чл.115, ал.2, т.2 ЗКИ. Това писмо е получено в деловодството на БНБ в 10:51ч. , видно от изрично вписване за това.

3)С второ уведомление с изх. 0 4099/20.06.2014г., тримата изпълнителни директори на К. уведомяват БНБ, че К. е преустановила разплащанията и всички други банкови операции , считано и към 11:45на 20.06.2014г. Предвид на това се моли по компетентност за решения от страна на БНБ. Това писмо е получено в деловодството на БНБ н в 12:06ч.

4)С Решение № 73 от 20.06.2014г. на УС на БНБ „КТБ“ АД е поставена под специален надзор за срок от три месеца, удължен до 20.11.2014г. включително, съгласно т.1 от Решение № 114/16.09.2014г. на същият орган, дейността на банката е ограничена, като е забранено извършването на всички дейности, съгласно лиценза за извършване на банкова дейност и е спряно изпълнението на всички задължения на банката.

5) Видно от писмо с изх. № 3779/03.10.2018г. на синдиците К. М. и А. Д., – л.362 по адм.д. 664/2017г. е посочено буквално следното:

„Нареждането за превода в EUR чрез системата TARGET 2 е регистрирано в К. АД на 20.06.2014г., изпратена е заявка за сетълмент от банката, но преводът е отхвърлен поради преустановяване на изпълнението на всички дейности, включени в лиценза за извършване на банкова дейност на К. АД. Изпълнението на нареждането не може да се осъществи без то да бъде прието от агента по сетълмента – БНБ.

Преводът не е имал възможност да бъде обработен и да бъде заверен в кореспондентската сметка, отхвърлен е и сумите са възстановени по сметка на С. М. С..

В случая не се касае за отказ от страна на К. АД , а за невъзможност банката да изпълни преводните нареждания, включително и техническа, поради поставянето ѝ под специален надзор, забраната за извършване на банкова дейност и спирането на изпълнението на задълженията. “

Заклучението на вещото лице О. Т., прието в съдебно заседание, проведено на дата 22.11.2018г. по адм.д. 10614/2017г. – лист 347 от делото, се основава на горните отговори на синдиците, които обаче са опровергани от последващо изявление от страна на банката.

б)Горното изявление на синдиците на К. е коригирано с точно противоположното изявление, видно от молба с изх. № 86/14.01.2019г. от името на К. АД (н), чрез главен юрк. Б. – лист 392 по адм.д. 10614/2017г., в което по въпроса за S. съобщение за процесния превод, е посочено буквално следното:

„Моля да вземете предвид, че проверката в банката показва, че S. съобщение за процесния превод не е налично, поради което предоставянето му по делото е обективно невъзможно. “

Също в писмото е посочено, че документите, за които банката е задължена от съда,:

-формирано S. съобщение за процесния превод с реф. № 32/27/00108431 от 20.06.2014г. , което съгласно чл.24, ал.1 от Инструкция за валутни разплащания на К. АД следва да бъде част от досието на процесния превод

-системно съобщение за отхвърлен превод, което е изпратено на К. АД, съгласно чл.14, ал.2 във връзка с т.4 от Допълнение I от Правилата за работа на системния

компонент BNB-TARGET 2

„не съществуват и не бихме могли да ги предоставим по делото“.

В молбата на юрисконсулта също е посочено, че структурното звено, занимавало се със S. комуникацията, не съществува, във връзка с което не можело да се предостави исканите от съда E. J. Message F. на използвания S..

7) След посоченото писмо на К. по адм.д. 10614/2017г. 14.01.2019г. е изслушано заключение на вещото лице Л. по съдебна компютърно-техническа експертиза – лист 452 от адм.д. 6647/2017г. на АССГ. Във връзка с изготвянето на заключението, вещото лице е отправило писмо до К., и получило отговор, който цитира на ст. 5 от заключението, лист 454 от делото, което е идентично с цитираното по-горе за съдържанието на молба с изх. № 86/14.01.2019г. от името на К. АД (н), в смисъл, а именно: формирано S. съобщение за процесния превод не е налично; документите, за които са задължени да представят от съда, посочени в молбата на вещото лице - формирано S. съобщение за процесния превод и системно съобщение за отхвърлен превод, изпратено до К., „не съществуват и не бихме могли да ги предоставим по делото“. Вещото лице Л. е извършило проверка в информационната система на БНБ TARGET 2 за периода 20.06.2014г. до 23.06.2014г. относно получено S. нареждане за сумата от 570 000 евро, с бизнес идентификационен код на банката на наредителя BIC K., с BIC на банката на получателя С. и вид на съобщението - клиентското плащане MT 103. Вещото лице е извършило и проверка в платежната система за съобщения S. MT 202. Експертът не е открил съобщения MT 103 или MT202 в TARGET 2 по платежно нареждане за сума в размер на 570 000,00 евро и коет ода отговаря на посочените в платежно нареждане с реф. № 32/27/00108431 от 20.06.2014г. реквизити през посочения период, нито за отхвърлено плащане. Също на експерта е предоставено официално писмо от лицензираните оператори на системат а-Централните банки на Италия, Франция и Германия, че за периода 20-23 юни 2014г. в TARGET 2 не е постъпвало клиентско плащане MT 103 за сумата от 570 000 евро, изпратено от К. ис получател Централна кооперативна банка.

Експертът Л. е посочил в мотивите на заключението си – на стр.7, л. 455 от адм.д. 6647/2017г., че според него технически не е възможно за времето от получаването на платежното нареждане във Финансов център С. на банката в 12:08 ч. до 12:30, да бъде въведен, одобрен и изпратен чрез S. системата за разплащане процесния превод, предвид процедурата в Инструкцията за валутни разплащания на Корпоративна търговска банка, описана в т.1, подточка Б от същото заключение.

Заключения по делото в изпълнение на указанията на касационната инстанция

1) Заключение на вещите лица Й. и К., представено в съда на 08.10.2021г. и допълнение, представено на 19.11.21г., оспорено в писмена защита от ищцата като некомпетентно и неточно. Тези вещи лица на стр 276 от делото са приложили към заключението си справка от К., която не съответства на данните за процесния превод, както е описано в определението на съда по делото от 20.07.2022г., относно данните, че процесното платежно нареждане е насочено към сметка в Германска банка, което е установено с последващо заключение на вещото лице Т..

Въпреки това, вещите лица не са взели предвид тези данни, установените данни по всички останали въпроси се потвърждават от данните по делото и от последващото заключение на вещото лице О. Т. - по въпроса дали е формирано S. -съобщение за процесния превод и с каква референция.

Според заключението на вещите лица Й. и К.: няма данни за искане/заявка за сетълмент за платежното нареждане на ищцата в специализирания софтуер на К. и няма излъчено съобщение към TARGET 2, няма данни и в модула на БНБ за подадена заявка за сетълмент с данни за процесното платежно нареждане поради спиране на обработката в реално време на процесното платежно нареждане на етап преди изпращането му от специализирания софтуер на S.- съобщение към платежния модул TARGET 2, няма данни в БНБ за отхвърлен превод във връзка с такова съобщение. Според вещите лица, съгласно етапите на обработка по Инструкция за осъществяване на валутните разплащания на К., процесното платежно нареждане е прието за изпълнение и обработено частично от счетоводната система на банката, няма изпратено S.- съобщение съответно "нареждане за превод" към платежната система TARGET 2, съответно не е формирано искане/заявка за сетълмент преди поставянето на К. под специален надзор. Тези изводи вещите лица са подкрепили с екранни снимки, Приложение 5 към заключението. Вещите лица са категорични, че в TARGET 2 няма данни за нареждане за превод, което да отговаря на посочените в процесното платежно нареждане реквизити относно референтен номер, BIC на банката на наредителя и на получателя, както и сума на плащането. Поради това вещите лица считат, че плащането не можело нито да бъде завършено, нито да бъде отхвърлено в този платежен модул.

2) Второ заключение по съдебно-счетоводна експертиза, изготвено от вещото лице О. Т.. Заключението е представено на 13.02.2023г. в съда и прието в съдебно заседание от 20.02.2023г., в това число след изрично изявление на страните и след изчерпване на въпросите към вещото лице. Потвърдени са всички констатации до сега.

На въпроса К. формирала ли е S. съобщение MT 103 за превод в лева въз основа на процесното платежно нареждане, както и каква е референция е присвоена на S. съобщението от К., каква е сумата и вальорът, вещото лице Т. е обосновоало отговор, че: К. не е формирала S. съобщение MT 103 нито за превод във валута нито за превод в лева въз основа на процесното платежно нареждане. Според вещото лице не са констатирани изпратени съобщения към платежната система R. - в лева, след проверка в досието на наредителя - ищцата. По представените документи от досието на наредителя не фигурира платежно нареждане или какъвто и да е друг документ за изпращане на превода в германска банка, вещото лице е установило, че ищцата е клиент на К. по договор от 17.12.2012г. и Анекс от 17.12.2012г. и по този договор е нареден експресен валутен превод от 570 000,00лв. към Ц.. Не са налични данни за корекция на превода до други банки. Също според вещото лице Т., по представените документи в досието на наредителя - ищцата С. С., не фигурира платежно нареждане или какъвто и да е друг документ, от който да се установи, че преводът е изпратен в Германия. и е променена валутата на превода. На въпроса какъв е статусът на на превода, - вещото лице е отговорило, че в досието на наредителя не фигурира платежно нареждане или какъвто и да е друг документ, от който да се установи, че превода на С. е изпратен в Германия.

Вещото лице Т. отговори на уточнителни въпроси в съдебно заседание, като е категорична относно извода, че процесното платежно нареждане на ищцата е генерирано в системата на К. - като получено, обработено и прието за изпълнение, било е готово да бъде експортирано към системата TARGET 2, вещото лице обърна внимание на посоченото в заключението, че понятията "платежно нареждане" и

"нареждане за превод" са две различни неща, съответно от клиента към банката и от банката към системата (платежната система), вещото лице е посочило, че не са довършени процедурите по обработка на платежното нареждане до степен реално изпълнение на превода. В приложение към заключението вещото лице представя цялата проверена информация, посочи, че след генериране на S. съобщение, а такава няма, имат право да препратят превода към TARGET 2.

При така установеното по фактите, и съгласно указанията на касационната инстанция, съдът формира по основателността на процесния иск за вреди следните изводи:

По довода на ответника за неоснователно обогатяване

Ищцата е представила банково удостоверение, издадено на дата 07.04.2021г. удостоверение от У. Кредит Б. филиал С., съгласно което ищцата, като клиент на тази банка, която фигурирала със следните суми по сметката на К. и не са изтеглени от клиента: 112 125,30 лв. ; 85 923,18лв. и 50 670,86лв. Изрично е посочено, че сумите можело да бъдат получени на каса, или изплатени по банкова сметка при такова искане. Видно от представените по делото извлечения от частичните сметки за разпределение на суми от синдиците на К. в полза на ищцата като кредитор на масата на несъстоятелността са в размер на 363 773,94лв. към петата частична сметка, установено към датата на устните състезания по делото.

Не е спорно също, че ищцата е кредитор на масата на несъстоятелността с цялата сума на вземанията си от К. над гарантирания размер на депозита, който е получила. Видно е, че исковата претенция за имуществени вреди е в размер на 806 697,80 лева, но представлява разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 и изплатения размер на гарантирания депозит, заделени 112 125,30 лева в производството по несъстоятелност на „КТБ“ АД, се претендира на двойно основание. Видно е от представените към исковата молба доказателства, че преди да предяви иска по дело, ищцата е предявила същото вземане като кредитор на масата на несъстоятелността. Съгласно чл. чл.63, ал.3 от Закона за банковата несъстоятелност (ЗБН), в списъка на приетите вземания се включва служебно вземането на вложител, като в случая се има предвид само вземането, което произтича от наличието на банков влог, банкова сметка, тоест вземане за главница и договорни лихви. Касае се за частта, която не е покрита от сумите, изплащани от Фонда за гантиране на вловете в банките, както следва от чл.94, ал.1, т.4 и пар.1, т.4 от ДР на ЗБН.

Що се касае до законната лихва като обезщетение за забавено плащане на главницата, то и този иск е възможно да бъде предявен като вземане от масата на несъстоятелността - удовлетворяването му по реда на чл. 94, т. 9 вр. чл.4, ал.2, т.1 ЗБН. За включването на вземането за законната лихва в списъка на вземанията от масата на несъстоятелността следва да бъде направено изрично искане по реда на чл. 63, ал. 1 от ЗБН, за което в конкретния случай няма спор, че не е сторено.

Предвид на така изложените съображения, следва, че ищцата претендира сумата в размер на 806 697,80 лв., част от която е получила като кредитор на масата на несъстоятелността – в размер на 85 923,18лв. и 50 670,86лв до петата частична сметка, изготвена от синдиците на К.. Тези суми са предоставени по сметка на ищцата и от нейната воля зависи да ги получи фактически и използва както прецени, неотнормирани са доводите ѝ, че тези суми не са ползвани. Претенцията за

имуществени вреди от 806 697,80 лв., следователно частично е удовлетворена към датата на устните състезания с посочените суми, разпределени от масата на несъстоятелността, поради което уважаването на исковата претенция за същите суми, означава два пъти да получи едно и също вземане, тоест без основание.

По основанията на иска, свързани с незаконосъобразно неизпълнение на платежно нареждане № 32/27/00108431

Както се посочи, претенцията за вреди представляваща разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 и изплатения размер на гарантирания депозит, както и над разпределени частично суми от масата на несъстоятелността на К.. Касае се по същество за част от вземането на ищцата от К.. Поради неизпълнение на посоченото платежно нареждане преди поставянето на К. под особен надзор, ищцата не е получила сумата по банковата си сметка в друга банка. Поради посоченото неизпълнение, същата е и кредитор на масата на несъстоятелността и може да получи плащане на части чрез разпределение на суми от масата на несъстоятелността. Следователно, ищцата продължава да бъде титуляр на същото вземане, но претендира същото на две основания, доколкото производството по несъстоятелността на К. не е приключило.

На първо място, към процесното платежно нареждане е неотнoсима посочената от страна на ищцата разпоредба на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 година относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа. Видно от чл.3, параграфи 1 и 3 от Директива 98/26/ЕО:

„1. Нарезданията за превод и нетирането имат правно действие и задължителна сила за трети лица, дори и при процедура по несъстоятелност спрямо участник, при условие че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на откриване на процедура по несъстоятелност съгласно определението на член 6, параграф 1. [...]“

Тази разпоредба има предвид въвеждането в платежна система на „нареждане за превод“, а не приемането от кредитна институция на „платежното нареждане“, подадено от титуляр на банкова сметка и въвеждането му в нейната счетоводна система. Както изрично подчерта вещото лице Т., както се претендира от ответника, както следва от разпоредбите на директивата и националното право, следва да се разграничават понятията „платежно нареждане“ и „нареждане за превод“, като само второто понятие попада в приложното поле на директивата. Посоченото следва и от съдебната практика на Съда на ЕС по тълкуването на тази разпоредба, дадена с Решение от 19 януари, 2019г. по преюдициално дело C-639/17, SIA „К. В.“, и конкретно постановеното с диспозитива на съдебното решение: „Платежно нареждане като разглежданото в главното производство, издадено от титуляр на обикновена разплащателна сметка до кредитна институция относно прехвърляне на средства към друга кредитна институция, не попада в обхвата на понятието „нареждане за превод“ по смисъла на Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 година относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г., и следователно в нейното приложно поле.“

Въз основа на така обсъденото за установеното от вещите лица по делото, съдът в

изпълнение на указанията на касационната инстанция, приема за установено, че в К. не е генерирано S. съобщение, не е изпратено "нареждане за превод" от К. към платежната система TARGET 2, съответно искане/заявка за сетълмент за процесното платежно нареждане не е постъпвало в платежния модул, нито в платежния модул R., с агент БНБ. От фактите по делото следва, че за процесното платежно нареждане от страна на К. не е издадено „нареждане за превод“, което да попадне въобще в приложното поле на Директива 98/26/ЕО, и по-специално за се прилага правилото за неотменимост на сетълмента по чл.3, параграф 1 от нея.

На въпроса дали БНБ, респективно назначените квесторите са имали задължение да довършат транзакцията на процесното платежно нареждане, следва да се даде отрицателен отговор както на основание разпоредбите на националното право, така и на основание разпоредбите на Директива 98/26/ЕО, предвид следното:

1)В казуса по делото не сме изправени пред сделка, сключена преди поставянето на К. под специален надзор. Видно е от обсъдените доказателства, че управителният съвет на К Съдът приема, че изявлението на управителните органи на К. до УС на БНБ, че в 11:45ч. на 20.06.2014г. от страна на банката са спрени всички банкови операции поради недостиг на ликвидност, съответстват на действително взето решение в този смисъл. Решението е обективизирано от законни представители на кредитната институция и до орган с правомощие да провери изявлението и да вземе съответните принудителни мерки във връзка с въпросното решение и срещу кредитната институция – УС на БНБ.

2)Данните, че последното нареждане за превод, подадено от К. и отразено в системата TARGET 2 е от 11:33 часа на 20.06.2014г., напълно съответстват на изявленията на управителните органи на К. пред БНБ, че в 11:45ч. на същата дата от страна на банката са спрени всички банкови операции, поради недостиг на ликвидност. Платежното нареждане на ищцата е прието след този час – в 12:08ч. от филиал на банката в С., тоест след публично заявената невъзможност за изпълнение от самата банка на договорните ѝ задължения с нейните клиенти по предоставянето на платежни услуги.

3)Решението на управителните органи на К. за спиране на всички банкови операции след 11:45ч. на 20.06.2014г. не е променено. След този час и до поставянето на банката под особен надзор с решението на БНБ от същата дата, няма данни К. по решение на управителните си органи да е взела друго решение.

4)Действията на служителите от филиала в С. по приемането на процесното платежно нареждане, доколкото представляват банкова операция, са в противоречие с изявлението на УС на К.. Не може да се приеме, че служител на банков филиал би могъл да задължи банката в противоречие с решение на управителните органи на кредитната институция, както и да възникне задължение противно на решението на управителните органи. От данните по-горе следва, че 35 минути преди приемането на платежното нареждане на ищцата, самата банка е преустановила изпълнението на платежни услуги по платежни нареждания като процесното.

5)Ищцата не е могла да има каквото и да е оправдано очакване нейното платежно нареждане да бъде изпълнено след поставянето на К. под особен надзор в противоречие с решението на управителните органи на банката за спиране на всички банкови операции, тоест и платежни услуги. Посоченото решение означава и едностранно изявление за спиране на изпълнението на договореностите от страна на кредитната институция към нейните клиенти – за всички банкови операции, тоест и и

договореностите с ищцата по отношение на платежните услуги.

6)Предвид оповестеното в 11:45 ч. на 20.06.2014г. пред БНБ решение за спиране на изпълнението всички банкови операции, то следва да се приеме, че изпълнението на процесното платежното нареждане на ищцата, прието в 12:08 ч. на същата дата, е „спряно“ въз основа на решението на органите на самата банка. Изпращане на „нареждане за превод“ не е осъществено по решението на самата кредитна институция до поставянето на банката под особен надзор. Предвид моментът на приемане на процесното платежно нареждане – след решение за спиране всички на банкови операции, то същото не е и прието за „сетълмент“ от самата кредитна институция.

7)Безспорно се установи по делото, че с решение № 73/20.06.2014г. на Управителния съвет /УС/ на БНБ, на основание чл. 115, ал.1, т.2 и 3, чл.116, ал.1, ал.2, т.2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал.2, т.24 от Закона за кредитните институции /ЗКИ, отм./, К. е била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори. От фактите по делото следва, решението за поставянето на К. под особен надзор е взето след приемане на процесното платежно нареждане.

8)Със заповед № К 21/3-1220/25.06.2014г. назначените квестори нареждат да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със *започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул, като сумите на преводите и събраните такси и комисионни по превода се възстановяват по клиентска сметка;* да се анулират фактурите за съответните такси. Валутните преводи на опашка „Валъор“, но с неизлъчен суифт съобщения да бъдат анулирани с ръчни счетоводни операции и да бъдат преместени в опашка Анулиране/Канселиране, да се анулират фактурите за съответните такси. Видно е, че заповедта не касае „нареждания за превод“, издадени от К. като участник в платежната система до TARGET 2-BNB и постъпили в тази система.

9)Следователно, по отношение на процесното платежно нареждане не са разпоредени действия в нарушение на чл.3, §1 от Директивата и на чл. 22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2-BNB, тъй като довършването на обработката на приети платежни нареждания от квесторите би изисквало отправяне на „нареждания за превод“ до платежния модул след момента на произнасяне на решението на БНБ за поставянето на банката под особен надзор. Такива „нареждания за превод“ нямат *правно действие* и не попадат в приложното поле на чл. 3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО за неотменимост на сетълмента. Видно от цитирана разпоредба на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО, че обхваща само нареждания за превод, които са постъпили в платежната система преди момента на откриване на процедурата по несъстоятелност съгласно дефиницията на чл. 6, параграф 1, т.е. моментът, когато съответният съдебен или административен „произнесе своето решение“. В случая се касае за произнесено решение от УС на БНБ на 20.06.2014г., едва след което назначените с него квестори започват да изпълняват своите правомощия и конкретно след като процесното платежно нареждане на ищцата е прието във филиала на К. -С..

10)След като на основание чл.3, параграф 1 от Директивата правното действие следва да бъде признато само по отношение на постъпило „нареждане за превод“ в

TARGET 2 преди решението на УС на БНБ за поставянето на К. под специален надзор, то разпоредбата изключва правното действие на „нареждания за превод“ след този момент, тоест и ако „нареждане за превод“ бъде отправено от самите квестори по платежни нареждания на клиенти на банката, доколкото такова действие е свързано с банкова дейност и платежни услуги и не може да има правно действие според разпоредбата на директивата.

Изложеното обуславя извод за неоснователност на твърденията на ищцата, че платежното ѝ нареждане попада в приложното поле на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО, както и, че е следвало да бъде довършена обработката му и осъществена транзакцията и след като К. е поставена под особен надзор.

Следва да се посочи и че чл. 22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2-BNB определят моментът на въвеждане на нареждането за превод в TARGET 2-BNB - на дебитиране на сметката на съответния участник в платежния модул. Посоченото е прието в съответствие с чл.3, параграф 3 от Директивата и гарантира прилагането на предвиденото по параграф 1 от същата разпоредба за правното действие на нарежданията за превод и окончателност на сетълмента. В казуса по делото посоченото по чл. 22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2-BNB е неотнормисимо, доколкото няма „нареждане за превод“ за процесното платежно нареждане.

Неосновано също от страна на ищцата се твърди, че процесното платежно нареждане попада в приложното поле на чл.119, ал.3 от Закона за кредитните институции (ред. ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Според тази разпоредба в случаите по чл. 116, ал. 2, т. 2 е разрешено: *1. изпълнението на задължения, възникнали от платежни нареждания, приети за сетълмент от банката преди поставянето ѝ под специален надзор;*“ Както се посочи по-горе, от даденото тълкуване от Съда на ЕС на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО, платежно нареждане като процесното не попада в приложното поле на тази разпоредба. Да се приеме, че на основание чл.119, ал.3, т.1 от ЗКИ (отм.) е следвало след поставяне на К. под особен надзор да бъде довършена обработката на процесното платежно нареждане, в това число чрез отправяне на „нареждане за превод“ от лице, различно от кредитна институция, би противоречало не само на посочената разпоредба на директивата относно правното действие на „нарежданията за превод, но би означавало лица, различни от кредитна институция да извършват платежни услуги и банкова дейност, което би противоречало на всички принципи установени по правото на ЕС за такава дейност (Регламент (ЕС) №575/2013) и в Закона за кредитните институции, както и за надзора върху такава дейност. Видно от чл.107, ал.3 ЗКИ, БНБ може да издава задължителни предписания на квесторите във връзка с дейността им, т.е. БНБ в този случай не осъществява надзорни правомощия по отношение на кредитната институция като такава, което е още един аргумент за недопустимост квесторите да извършват действия, свързани с банкова дейност.

Дейността на БНБ в качеството ѝ на централна банка от Евросистемата и на оператор на системния компонент TARGET 2 BNB, който е част от Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET 2), е подробно регламентирана в Насоки на Европейската централна банка от 5 декември 2012 година, както и в Правила за работа на системния компонент TARGET 2 – BNB, утвърдени със заповед № РД 22-2828/19.12.2012г. на Д. К. -

подуправител на БНБ, приети по силата на делегацията на чл. 8 от Насоките. По арг. от чл.107, ал.3 ЗКИ, след като БНБ може да издава само задължителни предписания по отношение на квесторите, то издадените заповеди от квесторите, на които ищцата се позовава, доколкото не почиват на изрични предписания на БНБ, отменени като незаконосъобразни по съответния ред, нямат връзка нито с действия нито с бездействия на БНБ.

Изцяло необосновано също се твърди от страна на ищцата, че по аргумент от практиката на Съда по правата на човека, които доводи са обсъдени по-горе от съда, че исковете ѝ следва да бъдат уважени на основание, че има неяснота в законодателството във връзка с налагането на мерки за особен надзор и последиците за платежно нареждане като процесното. В българското законодателство към 20.06.2014г. са действали ясни и точни разпоредби, в съответствие с приетите директиви и регламенти на правото на ЕС. На такива разпоредби в писмените защиты и в исковата молба се е позовала ищцата, обсъдени по-горе. Така съгласно 78д, ал. 1 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) (отм. Ред. ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) предвижда нарежданията за превод и нетирането да пораждат правно действие и имат задължителна сила за трети лица, дори и в случай на оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента, при условие че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на налагане на оздравителни мерки или откриване на прекратителна процедура по чл. 78г, ал. 2 от същия закон. Това правило се прилага и при оздравителни мерки или прекратителна процедура срещу участник в система с окончателност на сетълмента или в оперативно съвместима система или при оздравителни мерки или прекратителна процедура срещу системния оператор на оперативно съвместима система, който не е участник. Съгласно чл. 78е, ал.1(ред. ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) участник в система с окончателност на сетълмента или трето лице не може да отмени нареждане за превод след определения в правилата на системата момент.

В казуса по делото „нареждане за превод“ не е издадено от самата К. за процесното платежно нареждане, не е изпращано до платежна система с окончателност на сетълмента и не е постановена отмяна или отказ да бъде изпълнено „нареждане за превод“ във връзка с процесното платежно нареждане. Следователно, при поставянето на К. под особен надзор, е действало изрично национално законодателство - посочените разпоредби ЗПУПС отм., уреждащо в съответствие с Директива 98/26 всички въпроси, свързани със сетълмента на нареждания за превод, издадени във връзка с подадено платежно нареждане от титуляр на обикновена разплащателна сметка в кредитна институция. Няма неяснота или непълнота в законодателството, доколкото съществува разграничение между „платежно нареждане“ и „нареждане за превод“ и изрично е определено правило за окончателност на сетълмента при прилагането на оздравителни мерки срещу кредитна институция, съвпадащо с предвиденото по чл.3, параграф 1 от Директивата.

Необоснован е доводът на ищцата за връзка с казуса по делото на приетото в Решение № 11881/20.12.2022г. на Върховен административен съд, според което Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г., издадена от назначените от БНБ квестори, била незаконосъобразна, доколкото не съставляват нарушение на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО действия, които не се отнасят до „нареждане за превод“, такива не съставляват действията по отношение на платежни нареждания с недовършена

обработка през валутния модул на системата на К., като процесното, тъй като не е издадено „нареждане за превод“. По идентични съображения, не е нарушен и чл.22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2 BNB. Данните за взетите счетоводни операции с платежното нареждане на ищцата, установени от съдебно-счетоводната експертиза и "сторнирано бордеро" с вальор 20.06.2014.г., изразът "сторниране" не може да доведе до извода за осъществена първоначална операция „по превеждане на средствата и фактическо изпълнение“, без да има издадено „нареждане за превод“, което попада в чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО. Изразът „сторниране“ както установиха вещите лица по делото, употребен по отношение на процесното платежно нареждане, не е свързан с „нареждане за превод“ издадено за същото платежно нареждане, и постъпило в системата TARGET 2 BNB, тъй като такова „нареждане за превод“ не е издадено. Както изрично се посочва в последното по време писмо от юрисконсулта на К., обсъдено по-горе, не може да бъде сторнирано „нареждане за превод“ което не е издадено.

По основанията на иска, че при изпълнението на условията по рамковия договор с платеца – ищцата в случая, доставчикът на платежни услуги не може да откаже да изпълни разрешено платежно нареждане, позовава се на чл.19, ал.4 от Общи условия за предоставяните от К. платежни нареждания, не може да бъде предоставен на БНБ като основание за вреди, тъй като не е страна по договора. Също неизпълнението на разпоредбата от договора е от страна на К. – чрез решението за спиране на банковата дейност преди приемането на процесното платежно нареждане. Както се посочи, друг правен субект, различен от кредитната институция, не може да издаде „нареждане за превод“ след решението на УС на БНБ за поставяне на К. под особен надзор, тъй като ще противоречи на чл.3, пар.1 от Директивата.

По основанията на иска, че с поставянето на К. под специален надзор, БНБ изрично постановява преустановяване на задълженията на К. за изпълнение на приети и обработени платежни нареждания в нарушение на регламентираната от директиви защита на платците като потребители - конкретно Директива 98/26 за окончателността на сетълмента и платежните системи, Директива 2001/24/ЕО относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, Директива 2007/64/ЕО относно платежните услуги на вътрешния пазар, Директива 2014/59. Тези съображения са относим към законосъобразността на наложените с решението на УС на БНБ мерки за особен надзор, но както се посочи, нито ищцата не е легитимирано лице да го обжалва, нито настоящият съд е компетентен да разгледа и прецени дали решението не е незаконно, доколкото решенията на УС на БНБ се обжалват пред Върховния административен съд. Освен това, за вреди от конкретен административен акт на БНБ е приложимо предвиденото по чл.204, ал.1 АПК изискване за допустимост – този акт да е отменен по съответния предвиден ред, какъвто настоящият случай не е. В случая спирането на банковата дейност и налагането на идентична мярка от БНБ е поискано от самите ръководни органи на К.. Доколкото ищцата не е акционер в К., същата няма правен интерес да оспорва и да претендира поради това засягането на права пряко от решението на БНБ, с което са наложени мерки за особен надзор на К. – Решение №73/ 20.06.2023г. на УС на БНБ, в идентичен смисъл е съдебната практика на ВАС, доколкото мерките за надзор са наложени по отношение на К. като кредитна институция, и на същата е възложено да ги изпълни, нямат за адресати вложителите като ищцата и не пораждаат никакво задължение за изпълнението им от вложителите.

От т. 4 от диспозитива на Решение по дело С-501/18 СЕС и изложените във връзка с това съображения следва, че отговорността за наложена оздравителна мярка в нарушение на правото на ЕС може да бъде ангажирана, само ако тази мярка нее била необходима. Без съмнение, след като самите органи на К. сами са наложили спиране на банковата дейност, т.е. и на плащанията и са направили искане за налагане на оздравителни мерки, то решението на БНБ е само продължение на идентични мерки, които самата кредитна институция е счела за необходими. Изискването за необходимост по отношение на мярката спиране на плащанията е изпълнено към 20.06.2014г. без съмнение, доколкото е наложена при изключителни обстоятелства и с цел да се гарантира стабилността на финансовата система. Следователно, по отношение на ищцата не е допуснато нарушение и не може да бъде ангажирана отговорността на БНБ за нарушение на член 2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 година относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, с оглед на член 17, параграф 1 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, чрез налагането на надзорната мярка спиране на всички плащания по отношение на К. на 20.06.2014г.

При тези данни по делото съдът намира, че не се доказва БНБ нито да е извършила нито да има пряка връзка с незаконосъобразно действие или бездействие по смисъла на националното право, нито по смисъла на правото на ЕС, във връзка с обработването на процесното платежно нареждане на ищцата. В казуса по делото не е изпълнено първото условие за правото на ищцата да ангажира отговорността на държавата чрез процесуален субституент – БНБ за нарушение на правото на ЕС. Доколкото процесната искова молба е предявена преди приемането на чл.2в, ал.1, т.1 от ЗОДОВ, която определя, че вреди от административна дейност по чл.1, ал.1 се разглеждат по реда на АПК, то приложимо е даденото тълкуване, по т.6 от диспозитива на Решението по преюдициално дело С-501/18: Принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не задължават съда, сезиран с иск за обезщетение, формално основан на национална норма за отговорността на държавата за вреди от административна дейност, но в подкрепа на който се твърди нарушение на правото на Съюза вследствие на такава дейност, да квалифицира служебно този иск като предявен на основание член 4, параграф 3 ДЕС, стига приложимите разпоредби на националното право да не са пречка този съд да разгледа твърденията за нарушение на правото на Съюза, изтъкнати в подкрепа на този иск. Също по т. 5 от диспозитива, първото тире на решението на СЕС, е дадено тълкуване за допустимост на национална разпоредба, която изисква предварителна отмяна на действието/ акта или бездействието, от които се претендират вредите, което съответства на предвиденото по чл.340, пар.1

Предмет на делото е ангажиране на отговорността на Държавата за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица (чл. 7 от Конституцията на Република България), като производствата за обезщетения по Глава единадесета от АПК - чл. 203 и следващите, предвиждат вредите да са причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи или длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност - чл. 203 от АПК и чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Съгласно чл.204 от АПК, за да е допустим иск за обезщетение следва да е налице предварително отменен по надлежния ред административен акт или искът за

обезщетение да е предявен заедно с оспорването на административния акт, а ако се претендират незаконосъобразни действия или бездействия, то изрично следва да има искане (петитум) за установяване на тяхната незаконосъобразност. Нито едно от изброените условия не е налице в основанията на исковата молба и в конкретния казус.

Съгласно чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Първият елемент от фактическия състав, пораждащ отговорността на държавата и общините за вреди по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е незаконосъобразна административна дейност, а тя се изразява в незаконосъобразен акт, действие или бездействие на държавни или общински органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнението на административна дейност.

Легална дефиниция на понятието "административен орган" е дадена в разпоредбата на § 1, т. 1 от ДР на АПК. Според нея "административен орган" е органът, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон. Наред с изискването действието да е извършено от административен орган, незаконосъобразното действие е елемент от състава на отговорността по ЗОДОВ, само когато се осъществява при или по повод административна дейност. Административната дейност се характеризира с властнически правомощия на държавни или общински органи или длъжностни лица, осъществявани в изпълнение на закона. В конкретния случай, без съмнение, БНБ е упражнила властнически правомощия по отношение на К., такива са и правомощията ѝ по отношение на TARGET 2 BNB, доколкото: са изрично разписани в закона – ЗКИ, ЗПУПС, ЗБНБ, правилата за платежната система, актове по правото на ЕС; актовете, издавани от БНБ и в двата случая пряко пораждаат последици за правното положение на адресатите им; тези актове не оставят никакво право на преценка на своите адресати и изпълнението им е напълно автоматично, произтича единствено по силата на правната уредба на правомощията на БНБ без необходимост от друг акт. Всичко това определя актовете на БНБ в разглежданите области като пряко засягащи своите адресати и поради това са издадени във връзка с административна дейност.

Отговорността на държавата по ЗОДОВ за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия при или по повод административна дейност, съответства на отговорността, уредена по правото на ЕС в чл.340, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз. По силата на същата разпоредба в случай на извъндоговорна отговорност Съюзът в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите членки, е длъжен да поправи вредите, причинени от неговите институции или служители при изпълнението на техните задължения. Тази отговорност се подчинява на определени условия, установени чрез тълкуване на правото на ЕС от Съда на ЕС, като не се установи първият изискващ се елемент за тази отговорност. Съгласно постоянната съдебна практика за ангажирането на извъндоговорната отговорност за неправомерно поведение по смисъла на горепосочената разпоредба, трябва кумулативно да са налице три условия, а именно неправомерност на поведението, в което се упреква институцията, наличие на вреда и на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда – така решенията по делата В. и G./Комисия, C-35/98P, EU:C:2000:361, т.39-42, F. и

др./Съвет и Комисия, С-120/06Р и С-121/06Р, ЕU:С:2008:476, т.106 и т.164-166; Е. D. / Комисия, Т-297/12, ЕU:Т:2014:888, т.28. Също според съдебната практика, условието неправомерното поведение на институция, изисква да е установено достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправни субекти – така решенията по делата В., т.42-43 и F., т.173, цитирани по-горе. Единствено неправомерно поведение на институция, което води до подобно достатъчно съществено нарушение, може да ангажира отговорността на Съюза.

В казуса по делото от всичко изложено следва, че не е налице първото изискване за тази отговорност – неправомерност на поведението, съответно на изискванията по чл.204, ал.1 и ал.4 АПК за да бъде ангажирана отговорността.

Също по отношение на иска за неимуществени вреди не се установи изискването за незаконосъобразност - доколкото наведените основания на исковете по отношение на БНБ, от които се претендират имуществени и неимуществени вреди, са едни и същи.

Доколкото както по правото на ЕС така и по националното право, трите изисквания за ангажиране на отговорността на държавата следва да са кумулативно дадени, , е безпредметно да се обсъжда наличието на останалите две условия за ангажиране на отговорността, в това число предвид и съдебната практика по цитираното дело F., която изключва отговорност за вреди от законосъобразно действие / акт, или бездействие, основано на правото на ЕС.

Предвид всичко изложено, съдът следва да отхвърли изцяло предявените от С. М. С., срещу Българска народна банка, икове за присъждане на обезщетение за имуществени в размер на 806 697,80 лева, представляващи разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 от 20.06.2014 г. и изплатения размер на гарантирания депозит и заделени 112 125,30 лева в производството по несъстоятелност на „КТБ“ АД и обезщетение за неимуществени вреди за периода 20.06.2014г. – 19.06.2017г. в размер на 5000 лева, на основание нарушение на разпоредби по правото на ЕС и националното право.

По претенцията на ответника за присъждане на разноски по списък за адвокатско възнаграждение при първото разглеждане на делото, пред ВАС и по настоящото дело, съответно 29 880 лв., 25 560лв. и 12 600лв., е неоснователна, предвид датата на предявяване на иска – през 2017г. ,

В казуса по делото е приложима редакцията на чл.10 ЗОДОВ до изменението ѝ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г. Това следва от пар.б, ал.1 на ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ, обн. ДВ брой 94/2019г. от 29.11.2019г., според която разпоредба този закон се прилага за предявените иски молби след влизането му в сила. В казуса по делото исковата претенция е предявена на дата 18.02.2016г., пред АССГ. По тези съображения чл.10, ал.4 ЗОДОВ, нова разпоредба, приета с посоченото изменение на закона, не е приложима, приложима е правната уредба до приемането на изменението на чл.10 ЗОДОВ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г.

ЗОДОВ предвижда ищецът да бъде осъден да заплати на ответника само „разноски по производството и само ако изцяло оттегли иска. Така съгласно чл. 10, ал.2 ЗОДОВ, в действащата редакция - след ДВ брой 43/2008г.:“ Ако искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството.“. Без съмнение разпоредбата има предвид разноски по съдебното производство, каквито са разноските за вещо лице например, а не присъждане на възнаграждение за адвокат на ответника.

Предвид на тази правна уредба, ответникът няма право на разноски за адвокатско възнаграждение.

Що се касае до разноските по производството, каквито са тези за възнаграждение на вещото лице, то ищцата при отхвърляне на иска, съгласно чл.10, ал.2 ЗОДОВ дължи такива. Така ищцата следва да бъде осъдена да заплати на ответника разноски за нещо лице в размер на 550 лв. направени по адм.д. 6647/2017г. на АССГ. По процесното дело на основание чл.9а, ал.2 ЗОДОВ на вещите лица са изплатени възнаграждения в размер на 2585лв. от бюджета на съда общо, които следва да бъдат присъдени в полза на АССГ.

На основание изложеното и чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от С. М. С., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес [населено място], ул. Г. С. Р.“ № 24, срещу Българска народна банка, със седалище [населено място], искове за присъждане на обезщетение в размер на 806 697,80 лева, представляващи разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 от 20.06.2014 г. и изплатения размер на гарантирания депозит и заделени 112 125,30 лева в производството по несъстоятелност на „КТБ“АД и обезщетение за неимуществени вреди за периода 20.06.2014г. – 19.06.2017г. в размер на 5000 лева, за вреди от нарушение на разпоредби по правото на ЕС и националното право.

ОСЪЖДА С. М. С., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес [населено място], ул. Г. С. Р.“ № 24, да заплати по сметка на Административен съд София –град сумата от 2 535 (две хиляди петстотин осемдесет и пет лева) ЗА РАЗНОСКИ на вещи лица.

ОСЪЖДА С. М. С., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес [населено място], ул. Г. С. Р.“ № 24, да заплати на Българска народна банка сумата от 550 (петстотин и петдесет) лева за разноски.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия